

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel.	Társzerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő Dr. Valentin Emil	Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Fehérváry Dezső agyvédek.	Előfizetési árak: Évesz evre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
--	--------------------------------	--	---	---

A nagy halandóság.

Baja, 1911. július 11

A „Bajai Független Újság“ egy minapi számában lokális statisztikai adatról volt szó. Két számról, mely ugyanazon időszakban történt születések és halálazások számát tünteti fel, megdöbbentve mindannyiunkat, kik még kevésbé bizunk e város fejlődésében, szebb jövőjében. Hiszen tudjuk és tudtuk régebben is, hogy városunkban a közegészség ügye nem a legjobb helyzetnek örvend, de azt, hogy a halálazások száma ily arányban mulja felül a születések számát oly időben, midőn járvány sem pusztított rendkívüli módon, a legkomorabb pesszimista sem merete volna valaha gondolni. Az erkölcsi és gazdasági lassú halódás után talán a fizikai pusztulás következne??

New magam vagyok az egyedüli bizonyára, kit az a megdöbbentő statisztikai adat gondolkodóvá tett a fölött, miért rosszabbak az egészségi viszonyok városunkban, mint más vidéki városban?

Egészségügyi intézményekben — korházban, orvosokban nincs hiány, sőt mondhatjuk sok nagyobb vidéki város alattunk áll e tekintetben.

A baj okát kétségen kívül csakis városunk egészségtelen levegőjében kell keresnünk. Hiszen ha körülnézünk, laikus ésszel is meggyőződést szerezhetünk erről. Az a sokat emlegetett Posványos, romlott, zöldes vízzel közvetlen a város alatt. Ugyanaz az állott, poshadt víz majd minden utcában, különösen a sarkokon rossz, tüdőre nehezdedő szagot terjesztve meg a város szívében is.

S az ivóvízzel hogy vagyunk?

Városi ártézi kutunk van, tehát annak vizét isszuk, annak egészséges, tiszta voltáról mindannyian meg vagyunk győződve. Igen ám, de csak figyeljük meg, hol van az a nagy tolongás, melynek reggeltől estélig kellene tartani, hogy a lassan, vékonyan szivárgó kútnál Baja város 21 ezernyi népe elláthassa magát a napi szükséges ivó és főző vízzel? ... Reggel egynehány cseléd és szolgálégy egy-egy kannával, este valamivel több és pár vizhordó kocsis.

A legoptimistább számítás mellett is a lakosságnak alig 1/5-1/4 része, az intel ligensebb, jómódu polgárság használja az ártézi vizet. A másik nagyobb rész közönséges kutak vizét issza. Jómagam megkóstoltam több ily kútnak a vizét és nem tudtam megérteni, hogyan ihatják a többnyire kesernyés, salétromos, rám nézve ihatatlan vizet. A város minden részében csekély kivétellel ihatatlan rossz vizet tartalmaznak a kutak. . . .

Levegőt megfertőző pocskát városzerte — egészségtelen ivóvíz . . . kelle bőségesebb magyarázat, hogy a nagy halandóság és állandóan lappangó járvány okát csakis itt kell keresni.

De vajjon ez az áldatlan állapot így marad-e örökké?

Réges-régen, mikor még a munkapárt mézesheteit élte és a választás előtt tett tengernyi ígéretei közül egyetmást porhintés végett igyekezett aprópénzre váltani, — egy szép napon a közgyűlésen elhatározták, hogy falusias, trespéd városunkat modern várossá varázsolják és tervbe vették az általános csatornázást és vízvezetékét. A nemes felbuzdulásnak mar adandó (ugy látszik örökkévaló) jeléül egy bizottságot névszerint vízügyi bizottságot is küldöttek ki a terv tanulmányozása végett.

Emlékszik még valaki erre?

Hol van ez a bizottság? Mit végzett? Mikor fogja megtenni jelentését.

Szép Magyarországon furcsa dolog is egy ilyen kérdés-tanulmányozás végett kiküldött bizottság. A bizottságot kiküldik, a bizottság eltűnik és évek mulva mint valami új Ripp Van Vinkle hosszú álmából felébredve életjelt ad magáról és megteszi semmintmondó jelentését.

Vajjon úgy lesz-e a mi bizottságunkkal is? . . . Pedig az a pusztulásra emlékeztető két szám szomorúan int bennünket arra, hogy ennél a tervnél nem szabad az ígéretnél, szavaknál maradni. Itt tenni kell!

Sajnos azonban nem alapl nélküli azon gyanu, hogy a jövő választásokon munkapártiék részéről használandó ígéretetek között ismét lesz „szerencsénk“ hallani a szóban forgó reformot.

Hát persze! Igérni muszáj valamit a népnek.

A vicinálisok.

A baja—apatini vasut.

A városi szekházban ma nagy fontosságú aktus folyt le. Ma volt a baja—apatini vasutnak a közigazgatási pótbéjárása. Tudjuk a gyakorlatból, hogy nagy út van még a közigazgatási bejárástól az engedélyezési eljárásson keresztül a mútan rendőri bejárásig és a vasut megnyitásáig. Láttuk már nem egyszer, hogy a közigazgatási bejárás még nem egy a vasut létesítésével, mert láttuk és látjuk, hogy a közigazgatási bejárás megtörténte után még nagyon sok idő folyik le, anélkül, hogy a vasut építésében bármi is történék.

Mégis, a közigazgatási bejárás egy lépés közeledést jelent a megvalósulás felé. Ez az aktus azt jelenti, hogy a vasut létesítése komolyan foglalkoztatja a tervezőket.

A baja apatini vasut megvalósulása nagy fontossággal bír Baja város gazdasági életére. A vasuti vonal gazdag, termelő vidéken keresztül van tervezve. Olyan vidéket szelnek majd át a vasuti sinek, amely vidék eddig kívül esett a kulturár, amely a forgalomtól, a közlekedéstől el van zárva és így képtelen a termékeit kellő módon értékesíteni. Sok népes, gazdag község van a forgalomtól elzárva, piacunktól elszigetelve. Ezeknek a községeknek a népe ősi esőzések, télen hófúváskor, tavaszkor hóolvadás idején teljesen el van zárva a külvilágtól. Képtelen érintkezni a szomszéd községekkel, képtelen bejutni a város piacára, hogy termékeit értékesítse, avagy ipari és egyéb szükségleteit fedezze. Ezek a gyatra közlekedési viszonyok okozták aztán a községek elmaradottságát. Számtalan példa mutatja, hogy abban a pillanatban, amikor a falu mentén acél sinek futnak végig, egy varázsütésre új élet kel a községben, új világ nyílik meg előtte. Civilizációt, kulturát visz a vasut a legkisebb községbe is.

A baja—apatini vasutnak nagy a gazdasági hivatása és sokat tehet ezen a téren. Erre a nagyfontosságra való tekintettel nagy anyagi áldozatokat hoz a vármegye, Baja város is és nagy áldozatokat hoznak a községek is.

Baja városra nézve is nagy fontossága van a vasutnak, mert azoknak a községeknek nagy része Baja felé gravitál és ha a vasut közelebb hozza őket a városhoz, van arra reményünk, hogy megelégnék Baja városi—apatini vasut, egy lépéssel közelebb jutunk ahhoz, hogy megvalósuljon azon vágyunk, hogy a bajai vasuti állomás vasuti csomóponttá alakuljon át. A vasuti fogópon pedig egyet jelent nekünk a haladással, a mozdulatlanúság elhagyásával, az előbbre jutással, a könnyebben való boldogulással.

Amikor hírt adunk arról, hogy ma megtörtént a baja—apatini vasut pótbéjárása, reméljük, hogy építéséhez jövő tavaszkor hozzálátnak.

SZINÉSZET.

Halasi Mariska.

A színház törzsközönsége egy fiatal művésznőt vett dédelgető kegyeibe. Egy fiatal művésznőt, aki a színpadon és a színpadon kívül mindig és mindenkor szembe találkozik a közönség osztatlan, meleg szimpátiájával. Halasi Mariskáról, erről a kiváló tehetségű művészegyériségről van szó. Amióta a társulat itt működik sok-sok kellemes estében, számtalan műélvezetben részesítette a közönséget. És a publikum hálás azokért a szép előadásokért, amelyeknek egyik központja az ő dédelgetett Halasi Mariskája. A színésznő, amikor a színpadra lép és nagy ambícióval, tudásának és tehetségének érvényre juttatásával játsza el a szerepét, a publikumtól mást nem vár, mint a megértést és a megbecsülést. Halasi Mariskának kijut a bajai publikum részéről mindebből, amiről meggyőződött eddig is, de meggyőződik majd különösen most, csütörtökön, amikor jutalomjátékaul színpadra kerül Ibsen örökbecsű Nőrája. A csütörtöki est ünnepe lesz a bajai színházi publikumnak.

Heti műsor:

Kedd: Cigánybáró. Operett.

Szerda: Cigányszerzem. Operett.

Csütörtök: Nóra. Színmű. Halasi Mariska jutalomjátéka.

Péntek: Obsitos. Félhelyárral.

Szombat: Kornvilléi harangok. Operette. F. Halmos Mici és Róna Dezső opera énekes vendégjátékával.

Vasárnap d. u.: Balkáni hercegnő. Operett.

este: Bajusz. Énekes vigjáték.

Telefonhírek.

Budapest, 1911. július 10.

A véderőjavaslat.

A harc kezdete. — Technikai obstrukció.

A munkapárt ma este hat órakor értekezletet tart a véderőjavaslat tárgyában.

A Justh párt a legélesebb harcot fogja vívni és — amint politikai körökben el van terjedve — a Kossuth párt is csatlakozni fog a Just párt technikai obstrukciójához. A Kossuth pártot nagyon elkeseríti az, hogy a kormány nem nevezte ki Apponyi Albertet egyetemi tanárnak.

A kormány ma minisztertanácsot tartott a véderőjavaslat dolgában.

Pusztuló város.

Kecskemétről egyre jönnek a rossz hírek.

Ma ismét újabb földlökések voltak.

Kecskemétről mindenki menekül, aki csak menekülhet. A hivatalnok-családok már mind elköltöztek a városból. Kecskeméten még mindig nagy a pusztulás képe.

Achim vagyona

ellen beadott csödkérvényt visszautasította a törvényszék, mert az özvegy igazolta, hogy a kérdéses követelést kiegyenlítetté.

Koleragyanus.

Tegnap este a Szabadkáról jövő vonaton koleragyanus tünetek között megbetegedett Horváth Ferenc 27 éves bajai közműves. Leszállították a vonatról és megállapították, hogy nem kolerás, hanem csak a nagy melegtől lett rosszul. Még az éj folyamán beeresztették a fővárosba.

NAPIHIREK.

Közegészségügyi felügyelő jön a napokban Bajára, hogy meggyőződést szerezzen arról, vajjon megtesz-e a hatóság minden óvintézkedést a kolera elleni védekezésnél?

A honvédkaszárnya építése ügyében küldött bizottság megállapította az új kaszárnya és gyakorlóter helyét a Lökert mellett. Most a kaszárnya tervén és költségvetésén dolgoznak. Csak ha az elkészül, akkor fog eldönteni, hogy a kaszárnya a város, vagy az államköltségére fog-e felépíteni?

Gazdasági előadás a képezésben. A képzőintézet taniói továbbképző tanfolyam keretében ma kezd meg előadásait Meskó Pál, az Országos Gazdaszövetség titkára. A szellemes előadásairól nevezetes előadó a következő órákban ismerteti a gazdasági szervezeteket és számtartást: hétfőn d. u. 3—5, kedden d. e. 9—10, d. u. 3—5, szerdán d. e. 9—10, 10—11. Az előadások iránt a tanfolyam rendes hallgatóin kívül is nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében.

Gyalog felüljárót építenek a vasúti állomás felett, amely összeköti Katona- és Kiscsávoly városrészeket a Józsefvárossal és a Belvárossal. Ugy halljuk, hogy ezzel ki is merült a bajai vasúti állomás kibővítési programja.

A közigazgatási bizottság ma tartotta a havi rendes ülését, amelyen a polgármesteri jelentés kapcsán jelentették, hogy a rendőrséghez 12 helyben és 23 vidéken elköve-

tett bűnügyben érkezett jelentés. A pénzügyigazgató helyettese jelenti, hogy a közadók rosszul folytak be. Állami egyenesadóban a múlt évi június havi 9603 korona 48 fillérel szemben ez évi június hóban csupán 6100 korona folyt be. A tisztii főorvos jelenti, hogy a városi közkórházban a múlt hóban 444 beteget ápoltak. A közegészségügy állapota nem volt kielégítő és 5 születési esetben 57 halálozási eset áll szemben. A baja—melykúti uton a földmunkákat befejezték.

Sertésvész. Bács megyében az elmúlt héten eme helyen sertésvész állapítottak meg: Bátormonostor, Dérnye, Militics, Szilberék, Kiskér, Bácsföldvár, Péterréve, Bulkeszi, Palánka, Szépliget, Tütel, Sajkásiak, Gádor, Úfútak, Zenta II. és IV. kerület, Szabadka, Újvidék, Zombor, Baja.

Ösztöndíj kereskedelmi főiskolai kurzust hallgató ifjaknak. A szegedi kereskedelmi és iparkamara egy 300 koronás ösztöndíjat alapított oly Csongrád, illetőleg Bács-Bodrogvármegyében vagy Bajára illetékes szegénysorsu ifjú számára, aki felsőkereskedelmi, vagy más középiskolai végzettség birtokában, tanulmányát valamely kereskedelmi főiskolai kurzuson folytatja. A 300 korona ösztöndíj az érdekelteknek akkor fog kiadandó, ha ez a kurzus első felében tanusított sikeres élemléteiről bizonyítványt mutat elő. A kamara ez ösztöndíjra most hirdet pályázatot és föl-hívja a pályázni kívánókat, hogy sajátkezüleg irt, bélyegtelen folyamódásukat érettségi bizonyítvány, vagy ennek hiteles másolata és vagyonnalansági bizonyítvány melléklésével, továbbá a végzendő tanulmány megjelölésével 1911. évi augusztus hó 1-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamarához küldjék be.

A fazekasokat mostani helyükről, a volt Michitsch-féle ház elől elhelyezik, mert a házat ma megkezdették bontani és helyére odaépítik a Szegedi Bank palotáját. A fazekasok egyelőre, ideiglenesen a téli baromfi piacon lesznek elhelyezve. Később aztán végleges kirakodó helyüket is megállapítja a rendőrség.

Tilos a kóstolás. Eddig az volt a szokás a piacon, hogy a gazdasszonyok, meg a szakácsnők vásárlás közben sorba kóstolgtatták a megkóstolható árukat. Lecepkedtek a turból egy-egy kis darabot, végignyalták a tejfőt, a tejet, a vaját, a mézet, aztán mentek a másik kofához tovább kóstolni. Ezt a gusztustalan és betegségeket terjesztő állapotot a főkapitány mai rendeletével meg akarja szüntetni. Rendeletében kihirdeti, hogy a legszigorúbb ellenőrzés mellett megtiltja a vásárló közönségnek a piaci árúknak kézzel való fogdosását, csipkedését és kóstolgtatását. A tejet, tejfőt, mézet s más folyékony élelmi cikket a vásárlónak csakis a magával hozott kanállal szabad megkóstolnia. És minden kofa köteles tiszta fehér ruhát tartani magánál, amelylyel a kanalat megtörölje. — Félre értés elkerülése végett fel kell azonban említenünk, hogy ez a rendelet szabadkai és nem bajai.

A pezsgőfogyasztó közönség mindenütt előnyben részesíti a kitünő zamatú, valódi francia o o o o

„Aubertin” pezsgőt

Aubertin & Cie, Epernay cégtől,

mely cégnek bács megyei képviselőt a bajai

::: DRESCHER GYULA-cég bírja. :::

Az Aubertin-féle

„Fleur d'Epernay”

és „Finest dry

Sillery” pezsgők

a legfinomabbak

Naponta **zene-estély** a Casinó-vendéglő nyárihelyiségében **Horváth Sándor** eszmélyes vezetése mellett. A n. é. közönség szíves pártfogásár kéri

teljes tisztelettel **Preimájer Pál,**
Casinó-vendéglős.

Hajas, elzsírosodott egyének megszabadulnak a felesleges zsírtömegtől, ha naponként reggelizés előtt és vacsora után 1—2 órával egy-egy borospohárrnyi valódi **Ferencz József**-késérővizet meleg vízzel vegyítve megisznak. Ez a kúra nagyon kényelmes és nem jár annyi fáradsággal és idővesztéssel, mint a soványító kurák általában.

Leidesdorf, a nagyhirű bécsi orvos-tanár, megállapította: „hogy a természetes Ferencz József-késérőviz hatásaiban abban válik ki, hogy kisebb adagokban is hat és hosszabb használat után sincsenek rossz következményei.”

Mindig használni kell olyankor, ha szükség van rá, de tanácsos néha olyankor is használni, a mikor azt hisszük, hogy szükségtelen. A valódi Ferencz József-késérővizet jobb fűszerüzletekben és az összes gyógytárakban árusítják.

Segédszerkesztő:

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 101

Egy tanuló

felvétetik

Stampfl Jenő

fűszerkereskedésében, Baján.

HIRDETÉSEK

felvétetnek — a kiadóhivatalban.

Törlesztéses kölcsönöket

engedélyezünk

10-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0 alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

Hatósági rendelet

szerint mindenki házában köteles vizet készletben tartani. E célra legalkalmasabbnak és legtartósabbnak ajánlom saját gyártmányu

vasbeton hordókat

hektoliterenként 5 korona.

Állandó készlet tégla-, cserép és cementárukban. Beocsini Portland és Roman Cement és I/a. darabos mész a legfrissebb állapotban mindig kapható Grünhut Miksa Spitzer-féle tégla és cementárugyárban. Telefonszám 111. — Telefonszám 111.

A Sztanisicsi Takarékpénztár Örszálláson a Hollandi Életbiztosító Társasággal szövetkezve felvette ügykörébe, az

életbiztosítással

kapcsolatos

heti betét üzletet is.

Aki magát **1000 korona tőke biztosítására kötelezi**, az fizet hetenkint **1 koronát** és kor szerint egy csekély póttelteleket, **15 év** letelte után, ha életben van, **kap 1000 koronát**; ha pedig 15 év letelte előtt bármikor elhalna, családjának vagy hozzátartozóinak az **ezer korona azonnal kifizetettik.**

A biztosítás **több ezer** koronára is köthető.

A takarékpénztár a biztosítottak előnyös feltételek mellett **kölcsönt is nyújt.**

A képvisellel **BAJA város** területére **Rothschild Zsigmond** bajai lakost bízták meg, ki az érdeklődőknek díjtalanul felvilágosítással szolgál. Lakása: **Munkácsy Mihály-utca 2. szám.** — Telefonszám 87.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjának

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

jelzálogkölcsönöket

főldre 10-től 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozású alapon. A kölcsönök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltetebb költségekkel és a felek iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.

„LINOLIN”

mosható padlómáz gyorsan száradó, tartós és tükörfényes, elsőrendű magyar gyártmány. Főakták: **Stampfl Jenő** fűszer-, csemege- és ásványviz-kereskedésében **Baján.**

MUSEUMBUZIÁSIÁRÚDÓ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványviz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ÜDÍT GYÓGYIT!
Telefonszám 81

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult. ::
ORVOSILAG AJÁNLVA.

Főlerakat **STAMPFL JENŐ** cégnél **BAJÁN.**

Telefonszám 81.

Telefonszám 81

Rézgálicz, Rézkénpor, Kénmáj és Raffiaháncs
legjutányosabb árban kapható
Stampfl Jenő cégnél Baján.

Cipész-üzlet
átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a régi Weisz Henrik-féle úri és női

cipész-üzletet

átvéve, a magam régen fenálló jónevű üzletével egyesítve, az Erzsébet királyné utcában volt saját üzletemet is áthelyeztem a **Központi Szálloda** épületében tovább vezetem és tovább is azon fogok igyekezni, hogy elegáns kivitelű, jó és szolid munkával szolgáljam ki t. megrendelőimet.

Raktáron tartok mindennemű, saját készítményű úri és női cipőket.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kitűnő tisztelettel

Szilágyi Sándor

úri és női cipész.

Egy női és egy férfi

templomülés a bajai izraelita templomban eladó Felvilágosítás kapható Attilautca 19. szám alatt.

A Bárány Szálloda

kellemes

nyári helyiségében

minden este és minden ünnep és vasárnap BURGER ARTUR első rangú tamburás zenekara hangversenyez.

Naponta frissen csapolt sör. Minden délelőtt friss különféle villásreggelik.

Kitűnő italok, izletes ételek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

kitűnő tisztelettel

Horváth János

vendéglős.

Kőbányai Polgári Serfőző Részvénytársaság
Budapest, Kőbánya.

Egészségéről van szó! Igyék naponta 1—2 palack
Dupla Maláta sört, de szt. István védjegyűt

mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a Kőbányai Polgári Serfőződe ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van, **idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbajoknál;** igen ajánlandó **lábadozó betegeknek és szoptató nőknek is.**

Ajánlja: **Noorden tanár Bécsben, Korányi tanár Budapesten, Glax tanár Abbáziában és számos szaktekintély.**

Bécs város kényes izlésű közönsége évenként 2.000.000 palacknál többet fogyaszt ezen magyar sörből

Kapható: **Stampfl Jenő** cégnél **Baján.**

MEGJELENT

**A Magyar Család Arany könyvének
III. kötete.**

KAPHATÓ:

IFJ. WAGNER ANTAL könyvkereskedésében
... **BAJAN** ...

Ára: 22 korona.

ETERNIT-PALA

HATSCHFK SZABADALMA

a jelenkor legjobb tetője

könnyű, törhetetlen, fagy-, vihar- és tűzmentes,

vörös-, fehér- és szürke színekben

Tervrajzzal és költségvetéssel díjtalanul szolgál:

GOLDSCHMIDT LAJOS

épületanyag és tűzifa kereskedő

Eternit-pala egyedélárusító Baja város és területére.

TELEFON SZÁM 88.